

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 447/2018-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. septembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ], zastúpeného spoločnosťou VESTENICKÁ & BD advokátska kancelária, s. r. o., Ševčenkova 5, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Júlia Vestenická, vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 TdoV 10/2017 a jeho uznesením z 28. mája 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. augusta 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 TdoV 10/2017 a jeho uznesením z 28. mája 2018. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 13. augusta 2018.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že rozsudkom Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“) sp. zn. DB-3T 17/2015 zo 4. decembra 2015 v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 To 2/2016 z 5. mája 2016 bol sťažovateľ uznaný vinným v bode 13 rozsudku zo skutku kvalifikovaného ako zločin vydierania v spolupáchateľstve podľa § 189 ods. 1 a § 20 Trestného zákona a v bode 14 rozsudku zo skutku kvalifikovaného ako zločin lúpeže v spolupáchateľstve podľa § 188 ods. 1 a § 20 Trestného zákona. Za uvedené skutky bol sťažovateľovi uložený trest odňatia slobody vo výmere 3,6 rokov (správne má byť 3 roky a 6 mesiacov, pozn.) so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré bolo uznesením dovolacieho súdu sp. zn. 2 TdoV 10/2017 z 28. mája 2018 zamietnuté (správne má byť odmietnuté, pozn.) ako nedôvodné.

Podľa názoru sťažovateľa uznesenie dovolacieho súdu je nezákonné a došlo ním k porušeniu jeho označených práv podľa ústavy, ako aj k porušeniu čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

4. Tvrdené porušenie práv sťažovateľa sa opiera o tieto skutočnosti:

Dovolací súd sa nevysporiadal so všetkými skutočnosťami uvádzanými v dovolaní. Opodstatnenie dovolania vyvodzoval sťažovateľ z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. b), c) a i) Trestného poriadku.

Primárnym dôvodom podania dovolania bola skutočnosť, že pochybenia vytýkané v odvolaní neboli v odvolacom konaní napravené. V trestnom konaní, ktorého postup sťažovateľ napadol dovolaním, existuje množstvo procesných väd, ktoré mali negatívny vplyv na postavenie sťažovateľa a mali dopad aj na konečné rozhodnutie o vine a treste. Hoci sťažovateľ právom očakával, že v dovolacom konaní dôjde k náprave vytýkaných porušení procesných postupov v konaní vedenom špecializovaným súdom, nestalo sa tak. Práve naopak, dovolací súd opomenul namietané pochybenia špecializovaného súdu a následne sa sám dopustil ďalších porušení procesných pravidiel, čím bol sťažovateľ definitívne pozbavený základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku (v konaní, v ktorom došlo k vyneseniu odsudzujúceho rozsudku, súd rozhodol v nezákonnom zložení), treba uviesť, že v dňoch 3. až 5. mája 2016 sa uskutočnilo verejné zasadnutie senátu 3 To odvolacieho súdu, ktorého predmetom bolo rozhodovanie o odvolaniach prokurátora a sťažovateľa proti rozsudku špecializovaného súdu. Senát 3 To rozhodoval v zložení JUDr. Jana Serbová – predsedníčka senátu a JUDr. Alena Šišková a JUDr. Pavol Farkaš – členovia senátu. Senát v tomto zložení vyhlásil 4. mája 2016 uznesenie, ktorým odvolania prokurátora a sťažovateľa zamietol. Zo žurnalizácie spisového materiálu (písomné záznamy a pokyny) je nesporné, že vo veci konala ako predsedníčka senátu a spravodajkyňa JUDr. Gabriela Šimonová, pričom v deň začatia verejného zasadnutia 3. mája 2016 na listine nachádzajúcej sa v spise na č. l. 8821 urobila písomný pokyn pre kanceláriu. Napriek tomu, že JUDr. Gabriela Šimonová jednu hodinu pred začiatkom verejného zasadnutia urobila v spise písomný pokyn pre kanceláriu, verejného zasadnutia sa nezúčastnila, a preto je sťažovateľ toho názoru, že senát v zložení JUDr. Jana Serbová, JUDr. Alena Šišková a JUDr. Pavol Farkaš konal a rozhodoval v nezákonnom zložení. Dosiaľ uvedené je znásobené skutočnosťou, že v spisovom materiáli niet jedinej zmienky o tom, z akého dôvodu nerozhodoval senát v zložení podľa rozvrhu práce a na základe akých skutočností sa stal členom senátu JUDr. Pavol Farkaš, ktorý bol podľa rozvrhu práce predsedom senátu 4 T. Namiesto predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Šimonovej, ktorá nariadila termín verejného zasadnutia, konala na verejnom zasadnutí referujúca sudkyňa JUDr. Jana Serbová, a to ako predsedníčka senátu.

Podľa názoru sťažovateľa odôvodnenie dovolacieho súdu týkajúce sa otázky zloženia senátu odvolacieho súdu nemožno označiť inak ako formalistickú „odpoveď“. Dovolací súd argumentuje primárne práceneschopnosťou JUDr. Gabriely Šimonovej ako zákonnej predsedníčky senátu. Ani toto však nemožno vyhodnotiť ako podstatný dôvod, lebo išlo o náhlu dočasnú prekážku, nie teda o takú, ktorá by bránila vykonávať úkony a rozhodovať vo veci po kratší čas ako 6 týždňov. Sťažovateľ poukazuje aj na to, že zberný spis netvorí súčasť trestného spisu. Napriek tomu, že obhajkyňa sťažovateľa žiadala o nahliadnutie do zberného spisu, bolo jej toto právo zamietnuté, hoci o to výslovne žiadala mailom z 30. marca 2017. Táto žiadosť nebola nikdy oficiálne zamietnutá a až pri nahliadaní do

spisu sp. zn. 3 To 2/2016 bolo obhajkyňi asistentkou senátu oznámené, že do zberného spisu nebude môcť nahliadnúť, a to bez akéhokoľvek logického odôvodnenia. Aj tento moment prispel k uceleniu obrazu sťažovateľa, ktorý považoval za preukázané, že odvolací súd nerozhodoval v zákonom zložení, pretože na strane JUDr. Gabriely Šimonovej neexistovala trvalá prekážka. Čo sa týka argumentácie týkajúcej sa podpisov, sťažovateľ sa stotožňuje s názorom dovolacieho súdu v tom, že zákonná predsedníčka senátu JUDr. Gabriela Šimonová a JUDr. Jana Serbová majú odlišný podpis. Práve preto po nahliadnutí do spisu obhajkyňa sťažovateľa žiadala vyhotoviť viaceré listiny s podpismi oboch týchto sudkýň, pričom na základe uvedeného dospel sťažovateľ k záveru, že sa nedá ustáliť, ktorý podpis ktorej sudkyňi patrí. Rovnako nie je preukázané, že pokyn o založení do spisu podpisovala jednoznačne JUDr. Jana Serbová (ako to tvrdí dovolací súd), a to hodinu pred začatím verejného zasadnutia. K samotnej argumentácii o práceneschopnosti JUDr. Gabriely Šimonovej treba dodať, že v spise niet o tom zmienky. Zo spisu predloženého obhajkyňi nie je možné vyvodit' jasný a vysvetliteľný záver, akým spôsobom došlo k „vytvoreniu“ nového senátu, ktorý o odvolaní sťažovateľa rozhodoval.

Porušenie práva na obhajobu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] je podľa sťažovateľa dané predovšetkým tým, že špecializovaný súd sa nevysporiadal so všetkými skutočnosťami relevantnými k osobe sťažovateľa, ako aj k žalovaným skutkom. Tvrdenie špecializovaného súdu a odvolacieho súdu, podľa ktorého nebol dôvod vyhovieť dôkazným návrhom sťažovateľa, je irelevantné a neakceptovateľné. Odvolací súd neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by vyvrátili relevantné a verifikovateľné tvrdenia sťažovateľa uvedené a vysvetlené v odvolaní. Preto sa sťažovateľ právom domnieval, že vytýkané nedostatky procesnej stránky konania sa napravia v dovolacom konaní. Dovolací súd však neskúmal porušenie práva na obhajobu náležitým spôsobom. Špecializovaný súd a odvolací súd vôbec nevysvetlili dôvody odmietnutia dôkazných návrhov sťažovateľa, čím mu znemožnili uplatniť právo vyjadriť sa k meritu veci a porušili jeho právo na obhajobu. Vychádzajúc z uvedeného je nesporné, že odvolací súd nereflektoval na odvolacie námietky sťažovateľa v celku. To treba považovať za „porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom“ tak, ako to má na mysli ustanovenie § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Dovolací súd uvádza, že medzi porušenia iných obhajovacích práv možno zaradiť aj procesne nesprávne vykonané dokazovanie. K tomuto naozaj aj došlo na špecializovanom súde. Ide o otázku „*odposluchov*“, ktoré tvorili súčasť dokazovania. Tieto neboli predložené v komplexnom súhrne tak, ako si to vyžaduje zákon, a dokazovanie sa preto vykonalo selektívnou metódou podľa návrhu prokuratúry. Táto skutočnosť má nemalý význam, lebo práve „*odposluchmi*“ bola odôvodnená aj odsudzujúca časť rozsudku špecializovaného súdu.

Názor dovolacieho súdu v otázke nevykonaných dôkazov je podľa názoru sťažovateľa priam tragikomický. Práve z dôvodu, že k zákonnému postupu nedošlo na špecializovanom súde, ale ani v odvolacom konaní, sťažovateľ očakával nápravu v dovolacom konaní, k čomu však na jeho nemilé prekvapenie nedošlo. Ide o „*alibizmus*“ a prenos zodpovednosti dovolacieho súdu na odvolací súd.

Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia), treba predovšetkým poukázať na rozhodovacu prax Najvyššieho súdu Českej republiky, podľa ktorej aj v dovolacom konaní možno konštatovať, že na podradenie skutku pod určité zákonné ustanovenie chýbajú preukázané skutočnosti, a teda že v konkrétnom prípade sa na podklade vykonaného dokazovania malo rozhodnúť inak. Právny záver o protiprávnosti určitého činu musí mať podklad v zodpovedajúcich skutkových okolnostiach obsiahnutých v odsudzujúcom rozsudku. Nedostatočné preukázanie určitej okolnosti potrebnej pre zhodnotenie, či určité konanie je alebo nie je trestným činom, môže byť považované v jednom prípade za nesprávne právne posúdenie skutku, ale rovnako môže byť v inom prípade v súlade so zákonom odmietnuté ako zasahovanie do úplnosti zisteného skutku. Jediným zodpovedným orgánom v týchto prípadoch je dovolací súd. Uvedené sa v prípade sťažovateľa premietlo v modifikácii skutku, pričom komparáciou obžaloby a rozsudku špecializovaného súdu nemožno opomenúť porušenie obžalovacej zásady, a teda totožnosti skutku. Je nesporné, že takáto skutočnosť je priamo previazaná i so samotnou obhajobou, lebo obhajoba sťažovateľa bola vedená v súlade s tvrdeniami uvádzanými v napádanom rozsudku. Samotné znenie skutkovej vety v obžalobe bolo v rozsudku špecializovaného

súdu zmenené, pričom ani po zmene skutkovej vety neobsahuje popis konania, ktorý by preukazoval naplnenie zákonných znakov trestných činov, za ktoré bol sťažovateľ uznaný za vinného. Špecializovaný súd sa nijako nevysporiadal s otázkou spolupáchateľstva, teda s tým, kto z páchatel'ov, akým konaním a v akom rozsahu trestné činy spáchal. Nevysporiadali sa s tým ani odvolací súd a dovolací súd. Pritom skutok v bode 1 obžaloby bol vymedzený úplne inak než v rozsudku špecializovaného súdu. Hoci bol sťažovateľ uznaný vinným zo zločinu vydierania, ani jediným dôkazným prostriedkom sa nepreukázalo, že by poškodenému hrozil akoukoľvek ťažkou ujmu. Napriek tomu skutková veta obsahuje popis deja ako hrozby bližšie nešpecifikovanej ťažkej ujmy. Pokiaľ ide o podrobnosti smerujúce k vysvetleniu vzťahov s poškodeným D [REDACTED], sťažovateľ poukazuje na odvolanie proti rozsudku špecializovaného súdu. Všetky výsluchy svedka D [REDACTED] sú plné vzájomných rozporov, a sú preto nevierohodné. Napriek tomu v žiadnej jeho výpovedi nezaznelo, že by sa mu sťažovateľ vyhrážal alebo že by dal pokyn odobrať mu jeho auto.

Konanie kladené sťažovateľovi za vinu (skutky 13 a 14 rozsudku špecializovaného súdu) nenapĺňa zákonné znaky trestných činov, za ktoré bol odsúdený. Skutky sú opisované všeobecne, v častom neurčitku, resp. v množnom čísle. Keďže sťažovateľ bol uznaný za vinného ako spolupáchateľ, bolo povinnosťou špecializovaného súdu zisťovať zavinenie u každého spolupáchateľa zvlášť a preukázať, že každý z nich svojím konaním naplnil všetky zákonné znaky trestného činu kladeného mu za vinu. S týmito otázkami sa všeobecné súdy nezaoberali a v tomto smere sú ich rozhodnutia nepreskúmateľné a neurčité. Dovolací súd sa reálne dôkaznou situáciou nezaoberal. Inak by totiž musel dospieť k záveru, že ide o nepreukázané konanie sťažovateľa, pričom povinnosťou odvolacieho súdu bolo vysporiadať sa s dôkaznou núdzou a konvalidovať stav ustálený špecializovaným súdom, k čomu nedošlo. Skutok považovaný za zločin vydierania, tak ako bol z reálneho dokazovania ustálený, vôbec nemožno právne kvalifikovať podľa § 189 ods. 1 a § 20 Trestného zákona. To isté sa vzťahuje na zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 a § 20 Trestného zákona. Skutkové okolnosti je súd síce oprávnený meniť, resp. dopĺňať, avšak iba za predpokladu, že bude zachovaná totožnosť skutku.

5. Sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1, čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom ako aj rozhodnutím a to Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: 2TdoV/10/2017 zo dňa 28.5.2018, ako porušovateľa porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: 2TdoV/10/2017 zo dňa 28.5.2018 sa zrušuje a vec sa vracia Špecializovanému trestnému súdu pracoviško Banská Bystrica na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi primerané zadosťučinenie vo výške 5.000 €, ktoré je porušiteľ v II. rade povinný uhradiť sťažovateľovi do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia o výške 296,44 €, ktoré je povinný porušiteľ v II. rade zaplatiť do jedného mesiaca odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet právneho zástupcu sťažovateľa.“

II.

6. Z uznesenia dovolacieho súdu sp. zn. 2 TdoV 10/2017 z 28. mája 2018 vyplýva, že ním bolo podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu odvolacieho súdu sp. zn. 3 To 2/2016 zo 4. mája 2016.

Podľa konštatovania najvyššieho súdu naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku videl sťažovateľ jednak v nezákonnosti zloženia senátu špecializovaného súdu, ale tiež senátu odvolacieho súdu (odôvodnenie nesprávneho zloženia senátu odvolacieho súdu uvedené v dovolaní je prakticky totožné s odôvodnením uvedeným v sťažnosti podanej ústavnému súdu, námietka nesprávneho zloženia senátu špecializovaného súdu nie je predmetom sťažnosti, pozn.).

V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažovateľ namietol nevyrovnanie sa špecializovaného súdu so všetkými relevantnými skutočnosťami a so skutkom kladeným mu za vinu. Vytkol konštatovanie, že nebol dôvod vyhovieť ním navrhovaným dôkazom, hoci vzhľadom na dôkaznú situáciu bol daný dôvod na vykonanie vecných a listinných dôkazov. Odvolací súd neuviedol žiadne fakty vyvracajúce tvrdenia sťažovateľa, pretože sa obmedzil na stotožnenie sa s argumentáciou špecializovaného súdu. K naplneniu tohto dovolacieho dôvodu došlo podľa sťažovateľa aj

vykonaním dôkazov získaných nezákonným spôsobom na hlavnom pojednávaní konanom 7. októbra 2015, keď prokurátor neočakávane predložil listinné dôkazy získané od operatívnych pracovníkov, ktoré súd ihneď vykonal. Pritom existencia a obsah týchto dôkazov neboli obhajobe známe a sťažovateľ nemal možnosť sa k nim vyjadriť (ani tento dovolací dôvod nie je predmetom sťažnosti, pozn.).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku sťažovateľ uviedol, že ani upravená skutková veta v rozsudku neobsahuje popis konania, ktorý by preukazoval naplnenie zákonných znakov skutkových podstát trestných činov, z ktorých bol uznaný za vinného. Špecializovaný súd sa nevyrovnal s otázkou spolupáchateľstva a neuviedol, v čom spočívalo konanie jednotlivých páchatel'ov. Namietol aj právnu kvalifikáciu skutkov, keďže vymáhanie splnenia reálneho dlhu by bolo možné posúdiť ako trestný čin hrubého nátlaku podľa § 191 ods. 1 Trestného zákona, nie teda ako trestný čin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona. V konaní sa nepreukázala akákoľvek hrozba ťažkou ujmom voči poškodenému. Skutková veta konštatuje len bližšie nešpecifikovanú hrozbu ťažkej ujmy. Sťažovateľ sa D [REDACTED] nevyhrážal a ani v ňom nevyvolával takýto pocit, čo tento vo svojich výpovediach aj potvrdil. Jeho výsluchy sú plné rozporov, a je preto nevierohodný. I napriek tomu však z jeho výpovedí nevyplývalo, že by sa mu sťažovateľ vyhrážal alebo dal pokyn na odobranie auta. Sťažovateľ poukázal aj na nezachovanie totožnosti skutku vzhľadom na jeho rozdielne vymedzenie v bode 1 obžaloby oproti bodu I rozsudku. Vyjadril aj pochybnosť, či skutky kladené mu za vinu nemali byť jedným skutkom (čo tiež nie je predmetom sťažnosti, pozn.).

Podľa názoru dovolacieho súdu námietka nesprávneho zloženia senátu odvolacieho súdu je neopodstatnená. Z č. 1. 8821 spisu sa dá zistiť, že riadiaca predsedníčka senátu JUDr. Jana Serbová v zmysle čl. II ods. 12 rozvrhu práce na rok 2016 v súlade s čl. 36 bodom 3 a 4 Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 291/2006 Z. z. vec pridělila 23. februára 2016 JUDr. Gabriele Šimonovej ako sudkyni spravodajkyni, ktorá 17. marca 2016 nariadila termín verejného zasadnutia o odvolaní na 3., 4. a 5. máj 2016 o 9.00 h. Od polovice apríla 2016 však JUDr. Gabriela Šimonová bola dlhodobo práceneschopná. Preto JUDr. Jana Serbová 18. apríla 2016 určila, že v zmysle čl. V ods. 5 rozvrhu práce sa ona stáva predsedníčkou senátu namiesto JUDr. Gabriely Šimonovej. Súčasne 18. apríla 2016 určila na zastupovanie v senáte 3 T JUDr. Pavla Farkaša, člena

senátu 4 T. Z objektívnych dôvodov a v súlade s rozvrhom práce sa preto JUDr. Pavol Farkaš zúčastnil verejného zasadnutia o odvolaní. Dňa 2. mája 2016 o 17.34 h bolo zapisovateľke senátu 3 T mailom doručené vyjadrenie jedného z obžalovaných. Zapisovateľka toto podanie 3. mája 2016 predložila JUDr. Jane Serbovej, ktorá na neho vlastnou rukou napísala pokyn kancelárii. Z porovnania podpisov v spise je zrejmé, že pokyn kancelárii nedala JUDr. Gabriela Šimonová, ktorá sa v práci nenachádzala, ale JUDr. Jana Serbová, predsedníčka senátu 3 T. Treba pre úplnosť poznamenať, že JUDr. Gabriela Šimonová má čitateľný podpis, ktorý je nezameniteľný s podpisom JUDr. Jany Serbovej.

K namietanému porušeniu práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku treba podľa názoru dovolacieho súdu uviesť, že sťažovateľ namietané nevykonanie navrhnutých dôkazov bližšie nešpecifikoval. Takúto námietku nemožno úspešne podať v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť, resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú. Špecializovaný súd vykonal niektoré sťažovateľom navrhnuté výsluchy svedkov (H████, H████), pričom zvyšné návrhy smerovali predovšetkým k vyvráteniu prepojenia sťažovateľa so zločineckou skupinou „████████“.

V tejto časti bol sťažovateľ spod obžaloby oslobodený, preto nevyrovnanie sa s týmito návrhmi treba považovať za bezpredmetné. Počas konania predložil obhajca sťažovateľa návrhy na doplnenie dokazovania. O návrhu na zadováženie žiadosti o vydanie súhlasu na použitie informačno-technických prostriedkov rozhodol špecializovaný súd tak, že návrh 8. októbra 2015 odmietol. O ďalšom návrhu spočívajúcom vo výsluchu osoby O. K., ktorá bola uvedená v skutkovej vete v bode 1 obžaloby, špecializovaný súd nerozhodol. Absencia rozhodnutia však nemala vplyv na práva sťažovateľa vzhľadom na oslobodenie spod obžaloby v tomto bode. Ďalšie návrhy na doplnenie a dokazovanie neboli, pričom v zmysle judikatúry najvyššieho súdu absencia ďalších návrhov na doplnenie dokazovania má vplyv aj na dovtedy uplatnené návrhy. Vyhlásenie procesnej strany o tom, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania v záverečnej fáze súdneho konania, je konečným prejavom strany o disponovaní s právom navrhovať doplnenie dokazovania a v prípade pred tým uplatnených návrhov na doplnenie dokazovania ho treba považovať za jednoznačný prejav,

že na pôvodných návrhoch na doplnenie dokazovania procesná strana netrvá, a teda že ich berie späť (R 116/2014).

Na druhej strane došlo k porušeniu zákona tým, že sa použili neúplné prepisy telefonických hovorov. Špecializovaný súd vykonal dokazovanie oboznámením písomných prepisov záznamov telekomunikačnej prevádzky zabezpečených na podklade rozhodnutia sudcu pre prípravné konanie. Z číslovania prepisov hovorov je zrejmé, že v spise sa nenachádzajú všetky uskutočnené hovory. V písomnej podobe boli vyhotovené iba hovory, resp. SMS správy, ktoré podľa vyšetrovateľa mali vzťah k trestnej činnosti tvoriacej predmet konania. Takáto selekcia vylučujúca možnosť súdu posúdiť všetky súvisiace okolnosti je neprípustná. Toto pochybenie však nebolo dôvodom na zrušenie napadnutých rozhodnutí, keďže nešlo o osamotený, ničím nepodporený dôkaz. Účasť sťažovateľa na predmetných skutkoch bola preukázaná výsluchmi svedkov.

V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku sťažovateľ namietol právnu kvalifikáciu a absenciu zákonných znakov skutkových podstat trestných činov kladených mu za vinu, nedostatočný popis konania v skutkovej vete, nepreukázanie hrozby ťažkej ujmy, rozpory v dokazovaní a nezachovanie totožnosti skutku tak, ako bol uvedený v bode 1 obžaloby. V zmysle ustanovenia § 189 ods. 1 Trestného zákona sa zločinu vydierania dopustí ten, kto iného násilím, hrozbou násilia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy núti, aby niečo konal, opomenul alebo trpel. V zmysle ustanovenia § 191 ods. 1 Trestného zákona sa prečinu hrubého nátlaku dopustí ten, kto iného násilím, hrozbou násilia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy núti plniť povinnosť zo záväzku, na ktorej splnenie má inak tretia osoba nárok. Objektívna stránka prečinu hrubého nátlaku teda spočíva v nútení dlžníka plniť svoju zmluvnú povinnosť v prospech tretej osoby (zmluvnej strany) odlišnej od páchatel'a, a to násilím, hrozbou násilia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy. Predpokladá sa existencia nesplneného zmluvného záväzku, ktorý môže byť majetkovej alebo nemajetkovej povahy. Z hľadiska subjektívnej stránky sa vyžaduje úmysel. Trestný čin hrubého nátlaku je osobitnou formou vydierania spočívajúcou vo vymáhaní pohľadávok pre tretie osoby nezákonným spôsobom a nezákonným subjektom. Na rozdiel od trestného činu vydierania pri trestnom čine hrubého nátlaku koná páchatel' v prospech tretej osoby, ktorá je v zmluvnom vzťahu s poškodeným dlžníkom. V prejednávanej veci sťažovateľ nevystupoval ako tzv. „vymáhač“ cudzieho dlhu, ale si uplatňoval (spolu s ďalšími osobami

po predchádzajúcej vzájomnej dohode) pohľadávku, ktorá mu vznikla voči poškodenému D██████. Spôsob vymáhania dlhu (na D██████ kričali, vulgárne mu nadávali) nemožno považovať za zákonný, a to napriek existencii reálnej pohľadávky. V právnom štáte nie je prípustné vymáhanie pohľadávok spáchaním trestného činu, ale na vykonateľnosť práva treba zvoliť výlučne právne prostriedky (R 60/2003). Vo vzťahu k zločinu lúpeže treba uviesť, že sťažovateľ v dovolaní nepochyboval faktické odobratie motorového vozidla D██████. Namietal, že nešlo o jeho rozhodnutie a že nedal pokyn na odňatie vozidla. Z výpovedí svedkov vyplynulo, že sa sťažovateľ zúčastnil dohody so spoluobvinenými, podľa ktorej v prípade nevrátenia dlhu zo strany D██████ tomuto bude odobraté motorové vozidlo ako záloh do doby splatenia dlhu. K absencii násilia, resp. hrozby bezprostredným násilím je potrebné konštatovať, že D██████ bolo motorové vozidlo odňaté napriek jeho nesúhlasu, za súčasného kriku na jeho osobu, čo u neho mohlo vzbudiť obavu. Participácia sťažovateľa pri oboch trestných činoch bola preukázaná svedeckými výpoveďami B██████, Š██████, V██████ a V██████, ako aj „odposluchmi“ telefonických hovorov (s použiteľnosťou ktorých sa však dovolací súd nestotožnil).

Čo sa týka namietanej totožnosti skutku, táto je zachovaná, ak je zachovaná totožnosť konania páchatel'a alebo následku jeho protiprávnej činnosti aspoň čiastočne, pričom na ňu nemajú vplyv ani zmeny v jednotlivých okolnostiach individualizujúcich skutok (čas, miesto, spôsob jeho vykonania). Skutok je teda možné počas konania upravovať, a to v závislosti od vykonaných dôkazov a získaných poznatkov o relevantných skutočnostiach. Nemôže sa však meniť jeho podstata daná účasťou obvineného na určitej udalosti, z ktorej vzišiel škodlivý následok. V bodoch 13 a 14 rozsudku špecializovaného súdu došlo k miernym úpravám skutkových viet oproti obžalobe, a to s ohľadom na vykonané dokazovanie a so súčasným zachovaním totožnosti skutku. Vzhľadom na to, že sťažovateľ bol spod bodu 1 obžaloby oslobodený, nebol dôvod skúmať, či v tomto prípade bola totožnosť skutku zachovaná.

III.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

9. Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

10. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

11. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha

interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

12. Ústavný súd považuje za potrebné predovšetkým konštatovať, že hoci podľa znenia návrhu požadovaného nálezu (*petitu*) smeruje sťažnosť proti postupu dovolacieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 TdoV 10/2017 a jeho uzneseniu z 28. mája 2018 pre porušenie čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy, podľa textu sťažnosti sa na viacerých miestach zdá, ako keby sťažnosť smerovala aj proti postupu odvolacieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 2/2016 a jeho uzneseniu z 5. mája 2016, keďže odvolací súd je označovaný ako „*porušovateľ v I. rade*“ a dovolací súd zasa ako „*porušovateľ v II. rade*“ (pozri napr. na s. 13 a 14 a v *petite* sťažnosti). Aj včasnosť podania sťažnosti ústavnému súdu odvíja sťažovateľ od momentu doručenia uznesenia odvolacieho súdu 27. júla 2016 (pozri s. 20 sťažnosti). K tomu treba poznamenať, že pokiaľ by sa lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu mala počítat' od uvedeného dátumu (ako to tvrdí sťažovateľ), potom by sťažnosť bola podaná dávno po uplynutí zákonnej dvojmesačnej lehoty. V záverečnej časti sťažnosti (s. 20 na konci a s. 21 na začiatku) sa uvádza, že je potrebné napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie (v priamom rozpore s *petitom* uvedeným na s. 22). Napokon v úvodnej časti sťažnosti na s. 2 sa uvádza, že podľa názoru sťažovateľa došlo jednak k porušeniu čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ale tiež aj k porušeniu čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d) dohovoru, hoci v *petite* sa vyslovenie porušenia dohovoru nepožaduje.

Vzhľadom na uvedené vnútorné rozpory podanej sťažnosti ústavný súd zdôrazňuje, že pre neho je rozhodujúce znenie návrhu požadovaného nálezu (*petit*), a preto predmet sťažnosti považuje za vymedzený *petitom* sťažnosti.

Podľa presvedčenia ústavného súdu dovolací súd vyčerpávajúcim a presvedčivým spôsobom odpovedal na dovolacie námietky sťažovateľa vrátane tých dovolacích námietok, ktoré už v sťažnosti podanej ústavnému súdu neboli ani uplatnené. Argumentáciu dovolacieho súdu nemožno považovať za arbitrárnu, ale ani za zjavne neodôvodnenú. Skutočnosť, že sťažovateľ má na posúdenie týchto námietok odlišný názor, sama osebe bez ďalšieho nezakladá porušenie jeho označených práv.

13. K jednotlivým sťažnostným námietkam je potrebné uviesť:

13.1 Sťažovateľ predovšetkým namieta nesprávne zloženie senátu odvolacieho súdu, v ktorom namiesto zákonnej sudkyne JUDr. Gabriely Šimonovej zasadal JUDr. Pavol Farkaš z iného senátu. Pritom zo spisu nevyplývajú skutočnosti, na základe ktorých k zmene v zložení senátu došlo, pričom ešte hodinu pred začatím verejného zasadnutia o odvolaní JUDr. Gabriela Šimonová urobila písomný pokyn pre kanceláriu, no napriek tomu v senáte napokon nezasadala.

Podľa názoru ústavného súdu v uznesení dovolacieho súdu sú okolnosti, pre ktoré k zmene v zložení senátu došlo, dostatočne a presvedčivo vysvetlené. JUDr. Gabriela Šimonová 17. marca 2016 nariadila termín verejného zasadnutia o odvolaní na 3., 4. a 5. máj 2016, avšak od polovice apríla 2016 sa stala dlhodobo práceneschopnou. To znamená, že nešlo o náhlu dočasnú prekážku (ako to tvrdí sťažovateľ), ale o dlhodobejšiu záležitosť, ktorá sa nevynorila krátko pred nariadeným termínom verejného zasadnutia. Písomný pokyn pre kanceláriu z 2. mája 2016 nedala JUDr. Gabriela Šimonová, ale JUDr. Jana Serbová, čo je zrejmé z porovnania podpisov týchto sudkýň, ktoré sú zreteľne odlišné. Spôsob podpisovania sa, resp. rukopisu týchto sudkýň, musel byť členom dovolacieho senátu dobre známy z ich úradnej činnosti, a preto v tomto smere im nemožno vytknúť, že sa otázka totožnosti písma neriešila s odbornou pomocou (§ 186 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

13.2 Sťažovateľ ďalej namieta, že nebolo vyhovené jeho dôkazným návrhom, pričom špecializovaný súd a odvolací súd vôbec nevysvetlili dôvody odmietnutia dôkazných

návrhov sťažovateľa, čím mu znemožnili vyjadriť sa k meritu veci a porušili jeho právo na obhajobu.

Ústavný súd v súvislosti s touto námietkou považuje za rozhodujúcu skutočnosť, že námietka je celkom nekonkrétna, pretože z nej vôbec nevyplýva, ktoré konkrétne dôkazy a na preukázanie akých skutočností sťažovateľ neúspešne navrhoval. Všeobecnosť formulácie tejto námietky bez ďalšieho bráni ústavnému súdu, aby sa s jej opodstatnenosťou, resp. neopodstatnenosťou mohol vecne zaoberať. Nie je totiž úlohou ústavného súdu akýmsi „lustrovaním v spise“ zisťovať, ktoré dôkazy navrhované sťažovateľom boli vykonané a ktoré nie.

V uvedenej súvislosti poukazuje ústavný súd aj na to, že sťažovateľ (ako to konštatuje dovolací súd) už ani v podanom dovolaní bližšie nešpecifikoval, ktorých konkrétnych nevykonaných dôkazov sa dovolacia námietka týka. Dovolací súd sa však aj napriek tomu touto otázkou podrobne a konkrétne zaoberal a vysvetlil, z akých dôvodov nevykonanie niektorých dôkazov nebolo možné považovať za pochybenie zakladajúce dôvodnosť dovolania. Sťažovateľ sa s touto argumentáciou najvyššieho súdu v podstate nijako nevysporiadal, pretože iba trvá na námietke nevykonania bližšie neoznačených dôkazov.

13.3 Predmetom sťažnosti je aj námietka neúplnosti dokazovania týkajúceho sa „odposluchov“ telefonických hovorov, keďže tieto neboli súdu predložené v komplexnom súhrne tak, ako si to vyžaduje zákon, čím došlo k neprípustnej selekcii „odposluchov“ na základe rozhodnutia prokurátora.

V uvedenej súvislosti sa z pohľadu ústavného súdu javí ako podstatné, že dovolací súd uvedenú vadu konania výslovne uznal, keď prisvedčil námietke sťažovateľa, podľa ktorej selektívny prístup k vykonávaniu dôkazov „odposluchmi“ telefonických hovorov podľa výberu prokurátora označil za neprípustný a odporujúci ustálenej judikatúre. Uviedol ďalej, že toto pochybenie nebolo dôvodom na zrušenie napadnutých rozhodnutí, pretože nešlo o osamotený, ničím nepodporený dôkaz, keďže účasť sťažovateľa na inkriminovaných skutkoch bola preukázaná aj výsluchmi svedkov.

Za daného stavu by sa z pohľadu ústavného súdu javilo ako logické, aby sa sťažovateľ trvajúci na námietke selektívneho vykonania dôkazov „odposluchmi“ telefonických hovorov zameran na tvrdenie dovolacieho súdu, podľa ktorého jeho účasť na inkriminovaných skutkoch bola preukázaná aj výsluchmi svedkov, keďže jadro námietky (nepripustnosť selekcie medzi „odposluchmi“) dovolací súd uznal. Napriek tomu však sťažovateľ s uvedenou argumentáciou dovolacieho súdu nijako nepolemizuje a nepokúša sa ju vyvrátiť či aspoň spochybniť.

13.4 Podľa názoru sťažovateľa k nesprávnemu právnemu posúdeniu zisteného skutku, resp. k nesprávnemu použitiu iného hmotnoprávneho ustanovenia, došlo jednak modifikáciou znenia skutkovej vety v rozsudku špecializovaného súdu oproti zneniu skutkovej vety vyplývajúcej z podanej obžaloby (princíp totožnosti skutku), ale tiež tým, že konanie kladené sťažovateľovi za vinu v rozsudku špecializovaného súdu nenapĺňa zákonné znaky trestných činov, za ktoré bol uznaný vinným. Skutki sú opisované iba všeobecne, pričom nie je zrejmé ani to, že ako spolupáchateľ akým konaním mal naplniť zákonné znaky trestného činu, zo spáchania ktorého bol uznaný vinným. Namieta tiež, že skutok považovaný za trestný čin vydierania, tak ako bol ustálený, nemal byť právne kvalifikovaný podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona. To isté sa vzťahuje aj na zločin lúpeže. Skutkové okolnosti je súd síce oprávnený meniť, resp. dopĺňať, avšak iba za predpokladu, že bude zachovaná totožnosť skutku.

Ústavný súd považuje v súvislosti s týmito námietkami za potrebné predovšetkým konštatovať, že hoci podľa zoznamu príloh uvedených na konci sťažnosti mali byť ústavnému súdu predložené rozsudok špecializovaného súdu zo 4. decembra 2015, uznesenie odvolacieho súdu z 5. mája 2016, uznesenie dovolacieho súdu z 28. mája 2018, dovolanie sťažovateľa a napokon splnomocnenie pre právnu zástupkyňu, v skutočnosti boli predložené iba splnomocnenie pre právnu zástupkyňu, dovolanie z 22. mája 2017, doplnenie dovolania zo 6. októbra 2017 a uznesenie dovolacieho súdu z 28. mája 2018.

Z uvedených listinných dôkazov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, nevyplývajú skutkové vety formulované v obžalobe, ale iba skutkové vety podľa rozsudku

špecializovaného súdu. Znenie skutkových viet uvedených v obžalobe (a teda presná špecifikácia rozdielov v znení skutkových viet podľa obžaloby a podľa rozsudku špecializovaného súdu) nie je zistiteľná ani z textu podanej sťažnosti.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd nemá možnosť vecne posúdiť dôvodnosť sťažnostnej námietky o porušení princípu totožnosti skutku.

13.5 Pokiaľ sťažovateľ vo všeobecnej rovine namieta nekonkrétne formulované znenie skutkov, ktoré podľa neho nenapĺňajú zákonné znaky trestných činov, za ktoré bol odsúdený, treba uviesť, že ani v tomto prípade sťažovateľ konkrétne neuvádza, ktoré znaky tej-ktorej skutkovej podstaty nepovažuje za naplnené skutkami ustálenými špecializovaným súdom. Preto ani táto námietka (tak ako je sťažovateľom formulovaná) nie je spôsobilá na vecné preskúmanie.

13.6 Čo sa týka namietanej nesprávnej právnej kvalifikácie trestného činu vydierania podľa § 189 ods. 1 a trestného činu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona, dovolací súd dostatočným a presvedčivým spôsobom vysvetlil, prečo považuje použitú právnu kvalifikáciu za správnu. S jeho argumentáciou sťažovateľ konkrétne nepolemizuje, pretože iba trvá na tom, že právna kvalifikácia neobstojí, čo nepostačuje na skúmanie vecnej opodstatnenosti námietky.

14. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. septembra 2018